

Obcokrajowcy z językiem polskim za pan brat

O dwóch łódzkich wydarzeniach

Od ponad roku w naszym kraju obserwujemy znaczny napływ uchodźców z za wschodniej granicy związany z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy.

W mniejszym lub większym stopniu wszyscy wtapiają się w polskie społeczeństwo, stając się jego członkami. Uczą się mówić i pisać w języku polskim, poznają tradycje i kulturę naszego kraju. Aby im to ułatwić, w dwóch łódzkich szkołach zorganizowano wiosną wydarzenia edukacyjno-kulturalne: „Słowiańska dusza” i „Przodownik ortografii”.

W marcu 2023 r. w XLVII Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi odbył się I Konkurs Poezji Śpiewanej, Recytacji i Czytania Performatywnego „Słowiańska dusza”. Udział w nim wzięło 30 uczniów łódzkich szkół podstawowych, w tym dzieci i młodzież z Ukrainy.

Uczestnicy prezentowali wybrane przez siebie interpretacje polskich autorów, takich jak: Adam Mickiewicz, Jan Brzechwa, Julian Tuwim czy Wisława Szymborska. Jury, w którego skład wchodziłi filolodzy różnych języków, bardzo wysoko oceniło stopień przygotowania występów. Po niektórych uczestnikach trudno było poznać, że język polski jest dla nich obcy. Swoich idoli mogli wybrać sami uczestnicy oraz zgromadzeni goście. Konkurs zakładał bowiem przyznanie Nagrody Publiczności. Największe wrażenie na wszystkich wywarło wystąpienie czwartoklasistki, która zaśpiewała utwór Jadwigi Koczanowskiej „Świat muzyką malowany”.

Warto dodać, że podczas obrad jury wszystkimi uczestnikami opiekowali się uczniowie liceum. Goście najpierw raczyli się smacznymi potrawami przygotowanymi przez starszych kolegów i koleżanki, a następnie wzięli udział w warsztatach językowo-plastyczno-matematycznych, zorganizowanych przez nauczycieli XLVII Liceum Ogólnokształcącego.

Fot. 1. Uczestnicy I Konkursu Poezji Śpiewanej, Recytacji i Czytania Performatywnego „Słowiańska dusza”

Źródło: archiwum prywatne.

KAMIL DYJANKIEWICZ
Szkoła Podstawowa nr 29 w Łodzi,
XLVII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi

Wydarzeniu towarzyszyły wystąpienia gości specjalnych – Julii Jurczak z Filharmonii Łódzkiej oraz Lilii Karnauch, nauczycielki gry na fortepianie. Obie panie, z pochodzenia Ukrainki, wykonały utwór Dmytra Łucenko *Kijów mój*. Konkurs zakończył się utworem Ennio Morricone *Chi Mai* w wykonaniu fortepianistki.

24 kwietnia 2023 r. w Szkole Podstawowej nr 29 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Łodzi zorganizowałem I Dyktando z Języka Polskiego dla Obcokrajowców „Przodownik ortografii”. Udział w nim wzięło 60 osób. Wśród nich znaleźli się obywatele Ukrainy, Białorusi, Turcji, Azerbejdżanu i Libanu. Autorką dyktanda była Magdalena Podgórska, przewodnicząca po Księżym Młynie, która napisała tekst o tym największym zabytkowym kompleksie fabrycznym w Łodzi. Treść dyktanda odczytał aktor z Teatru Jaracza w Łodzi, Mateusz Czwartosz, a patronat nad wydarzeniem objęli prezydent Łodzi Hanna Zdanowska oraz Konsul Generalny Ukrainy w Łodzi Bogdan Wysocki. Poniżej prezentuję treść dyktanda:

Fot. 2. Na fortepianie gra Liliana Karnauch, śpiewa Julia Jurczak

Źródło: archiwum prywatne.

Szybki rozwój Łodzi, jako ośrodka przemysłowego, spowodował lawinowy przyrost liczby ludności. Populacja łódzian rosła tak gwałtownie, że władze miasta nie były w stanie sprostać potrzebom mieszkaniowym i socjalnym mieszkańców. Były w Łodzi jednak miejsca, w których rozwiązaniem tego problemu zajęli się sami fabrykanci.

Największy z łódzkich przemysłowców, Karol Scheibler, wznosił na terenie dawnej osady młyńskiej, Księży Młyn, wyjątkowy zespół urbanistyczny. Łączył on harmonijnie zabudowania fabryczne z osiedlem domów robotniczych, rezydencjami właścicieli oraz szeregiem budynków administracji i użyteczności publicznej, a także z terenami zielonymi. Taka organizacja była pod wieloma względami korzystna zarówno dla pracowników przedsiębiorstwa, jak i dla samej firmy. Przywiązanie wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników do zakładu pracy polegało na stworzeniu warunków do zaspokajania wszelkich potrzeb bytowych w miejscu ich zamieszkania. Ponadto sprzyjało to tworzeniu więzi sąsiedzkich i powstawaniu specyficznego, lokalnego folkloru.

Zespół fabryczno-mieszkalno-rezydencjonalny zbudowany przez łódzkiego Króla Bawełny stanowi wyjątkowe dziedzictwo Łodzi włókienniczej. Sercem kompleksu jest ulica Księży Młyn, wokół której skupia się życie kulturalne i towarzyskie tej części miasta. Znajdują się tu między innymi pracownie artystów, galeria fotografii, wydawnictwo, muzea, kawiarnie i restauracje, a także Akademickie Centrum Designu Łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych. Odbývają się tu także plenerowe wydarzenia kulturalne, cykliczne jarmarki i letnie koncerty.

Niepowtarzalny klimat tego miejsca przyciąga i wciąż czaruje swoją autentycznością.

Fot. 3. Uczestnicy I Dyktanda z Języka Polskiego dla Obcokrajowców „Przodownik ortografii”

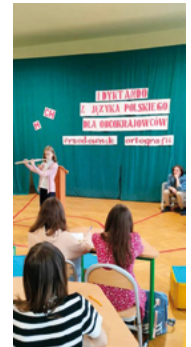

Źródło: archiwum prywatne.

Wydarzeniu towarzyszyły też występy artystyczne. Na keyboardzie *Walc kogutów* zagrała nauczycielka gry na fortepianie Liliana Karnauch. Na skrzypcach zaś utwór *Menuet* Luigi Boccheriniego oraz na flecie utwór *Hucułka* Jarosława Barnyca zagrała Vira Shvytai, uczennica Szkoły Podstawowej nr 166 w Łodzi. Swój układ taneczny zaprezentowali również uczniowie klasy 1b Szkoły Podstawowej nr 29 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Łodzi. Po zmaganiach z polską ortografią uczniowie, wraz z przewodniczkami, udali się na spacer po Księżym Młynie.

Pod koniec spaceru uczestnicy odśpiewali piosenkę *Motor*. Tekst oraz zapis melodii pochodzą z książki *Folklor robotniczej Łodzi*. Zawiera ona wyniki i opracowanie materiału pozyskanego podczas konkursu na temat folkloru robotniczego, przeprowadzonego w 1972 r. przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze. Wspomniana piosenka została zidentyfikowana jako szlagier pochodzący z 1930 r., który prawdopodobnie był rozpowszechniany na drukach ulotnych sprzedawanych na ulicy. Być może pochodził on z repertuaru zespołów

Fot. 4. Na flecie gra Vira Shvytai

Źródło: archiwum prywatne.

Fot. 5. Uczestnicy podczas zwiedzania Księżego Młyna przy odbudowanym odcinku kolei scheiblerowskiej

Źródło: archiwum prywatne.

rozrywkowych lub z programów ówczesnych kabaretów. Autorem muzyki jest niejaki Kochanowski, a słów – Bek. Przytaczam tekst pierwszej zwrotki i refrenu:

*Tam, gdzie ruch fabryczny wre,
tam, gdzie pył twe płuca żre,
gdzie transmisyjny pas pędzi przez cały czas,
dziewczę tam pracowało,
rąk swych nie żałowało,
dla matki swej, by ulżyć jej,
uwierzyć chciej.*

*A motor huczy jakby nic
i chociaż pot jej spływa z lic,
motor maszyna głucha,
jej skarg nie słucha
i nie wie nic,
motor to rzecz bez duszy,
nic go nie wzruszy, ni ból, ni łzy.*

19 maja w Ośrodku Kultury Górna w Łodzi odbyło się podsumowanie wydarzenia oraz wręczenie nagród. Jury, w którego skład wraz ze mną weszły polonistki ze Szkoły Podstawowej nr 29 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Łodzi wysoko oceniło prace uczestników. Aż 10 osób popełniło maksymalnie 10 błędów. Oznacza to, że konkursanci dość dobrze poradzi sobie z tekstem dyktanda. Najwięcej problemów sprawiły uczestnikom zmiękczenia, wyrazy, w których jest nagromadzenie spółgłosek (np. dziedzictwo, sąsiedzkich, przedsiębiorstwa) oraz pisownia nazw własnych (np. Scheibler, Księży Młyn, Król Bawełny).

Fot. 6. Kamil Dyjankiewicz (pomysłodawca i organizator wydarzenia) wraz ze zwycięzcą

Źródło: archiwum prywatne.

Tytuł „Przodownika ortografii” zdobył obywatel Ukrainy, który popełnił zaledwie dwa błędy. To 15-letni uczeń Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 5 w Łodzi, na kierunku logistyka. W Polsce przebywa od ponad roku, a języka polskiego nauczyła go sąsiadka polonistka. Jest bardzo ambitnym i aktywnym nastolatkiem, interesuje się historią, gra w gry komputerowe, chodzi na siłownię. W domu zawsze pomaga swojej mamie. Jury przyznało także II i III miejsce oraz trzy wyróżnienia.

„Słowiańska dusza” i „Przodownik ortografii” to dwa bardzo duże wydarzenia, do których przygotowywałem się od wielu miesięcy. Ich organizacja nie byłaby możliwa, gdyby nie wsparcie oraz pomoc wielu życzliwych i pomocnych mi osób, którym z całego serca dziękuję. Duże zainteresowanie obiema imprezami wskazuje, że w naszym regionie jest potrzeba organizacji tego typu przedsięwzięć. Dlatego też w kolejnym roku planuję powtórzyć oba wydarzenia.

KAMIL DYJANKIEWICZ Nauczyciel i wykładowca akademicki języka rosyjskiego i języka polskiego jako obcego. Współautor publikacji i zbioru zadań do matury z języka rosyjskiego. Dwukrotnie nominowany do tytułu Nauczyciel Roku, wyróżniony certyfikatami: Nauczyciel Innowator i Afirmator Ruchu Innowacyjnego. Zdobywca Nagrody Prezydenta Miasta Łodzi oraz Medalu Komisji Edukacji Narodowej. Laureat Międzynarodowego Konkursu im. Aleksandra Puszkina.